

Rezervația
Biosferei
Delta Dunării

Природен
резерват
“Сребърна”

Сружение
Защитена местност
“Калимок-Бръшлен”

Природен
парк “Персина”

DANUBE PARKS

network of protected areas

Specijalni rezervat
prirode Gornje
Podunavlje

Park prirode
Kopački rit

МРЕЖА ОТ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ ПО РЕКА ДУНАВ СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДАТА

WWW.DANUBEPARKS.ORG

Duna-Dráva
Nemzeti Park
Igazgatóság

Duna-Ipoly
Nemzeti Park
Igazgatóság

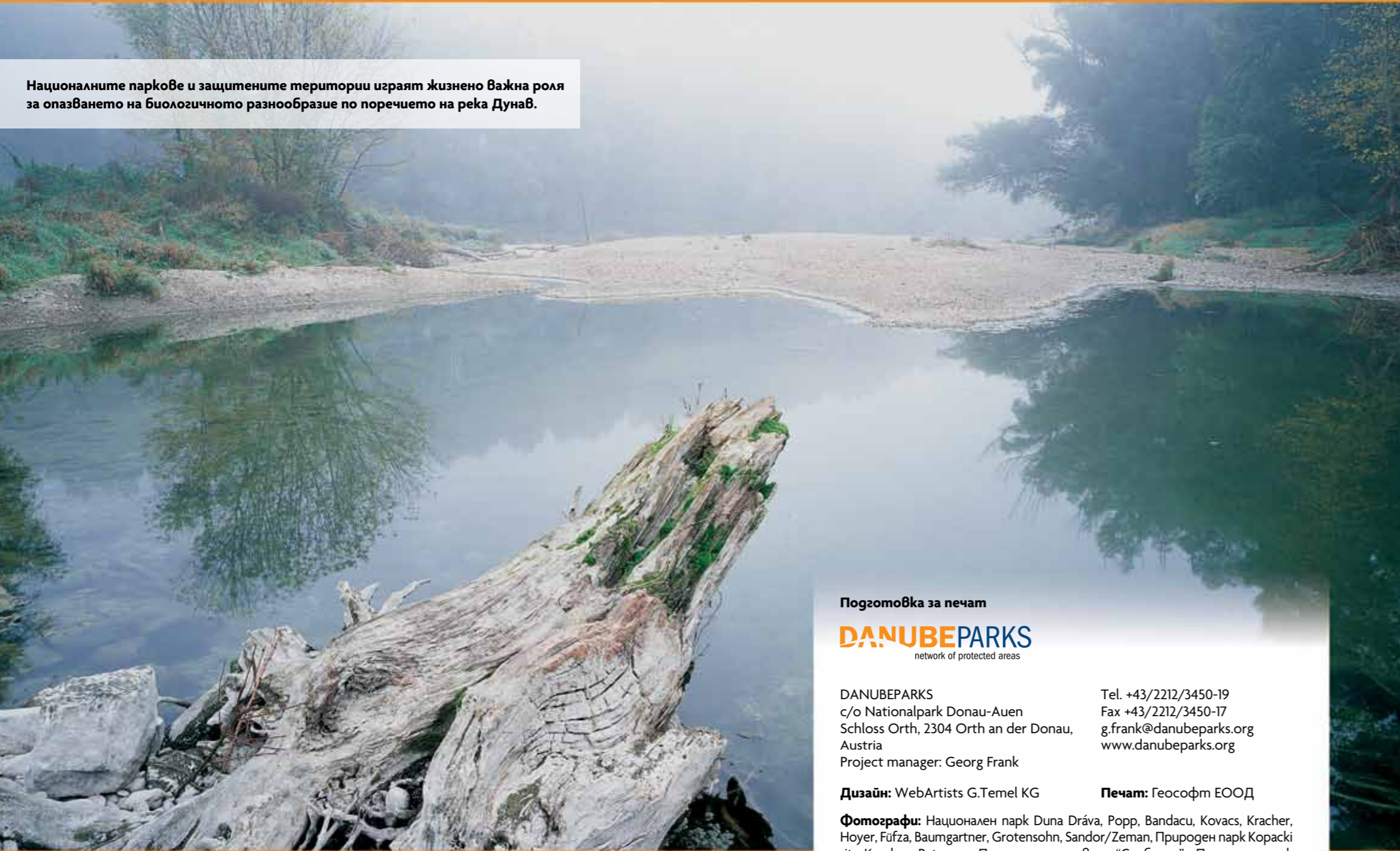

Chránena
krajinná oblasť
Dunajské luhy

Chránena
krajinná oblasť
Záhorie

Nationalpark
Donau-Auen

Donauauwald
zwischen Neuburg
und Ingolstadt

Националните паркове и защитените територии играят жизнено важна роля за опазването на биологичното разнообразие по поречието на река Дунав.

Подготовка за печат

DANUBE PARKS
c/o Nationalpark Donau-Auen
Schloss Orth, 2304 Orth an der Donau,
Austria
Project manager: Georg Frank

Tel. +43/2212/3450-19
Fax +43/2212/3450-17
g.frank@danubeparks.org
www.danubeparks.org

Дизайн: WebArtists G.Temel KG

Печат: Геософт ЕООД

Фотографи: Национален парк Duna Dráva, Popp, Vandacu, Kovacs, Kracher, Hoyer, Fűza, Baumgartner, Grotensohn, Sandor/Zeman, Природен парк Корпачки rit, Komlos, Petrescu, Природен резерват "Сребърна", Природен парк "Персина" Защитена местност "Калимок-Бръшлен", Mészáros, Manzano, Jurecek, Newman/NÖ Werbung, Auenzentrum Neuburg, Andrej Kovarik

Дунав е международна река,

никоя друга река не протича през толкова много националности и държави. Въпреки силната човешка намеса, река Дунав все още има важно значение за опазването на разнообразието от животински и растителни видове. Тук се среща европейска блатна костенурка, морският орел кръжи величествено над заливните райони, белите чапли и речният гъждосвирец могат да бъдат видени по бреговете на реката, а бобрите намират необезпокоявани биотоми в горното течение. Реката и заливните райони изграждат една обширна взаимосвързана екосистема. Дунав е част от нашето общо европейско природно наследство.

Обединяването на европейските региони и динамичното икономическо развитие на Югоизточна Европа оказват непрестанен натиск върху природните съкровища на река Дунав. Разрастването на градовете, изпълнението на инфраструктурни инвестиции и увеличаването на корабоплаването по река Дунав, представляват сериозна заплаха за съществуващите местообитания. В същото време, повечето от дунавските държави прилагат едни и същи европейски директиви за опазване на природата (Директива за птиците, Директива за хабитатите, Директива за оценка и управление на риска от наводнения), но тяхното практическо изпълнение все още е в самото начало.

Сътрудничество – моментът на нужда

През последните две десетилетия, по поречието на Дунав са създадени няколко нови защитени територии. Националните паркове и обширните защитени територии са ключов фактор за дългосрочното опазване на биоразнообразието и устойчивото развитие на Дунавския регион. Служителите в администрациите на защитените територии работят на място. Те са експертите, които познават най-добре актуалните изисквания и проблеми на обслужваната от тях територия, както и нуждите на местното население и посетителите.

Защитените територии по Дунав са изправени пред едни и същи задачи и предизвикателства. Животните и растенията не признават държавни граници. Успешното развитие на една отделна защитена територия зависи изключително от успешното изпълнение на дейностите в останалите защитени територии по река Дунав.

Мрежата на ДУНАВСКИТЕ ПАРКОВЕ

Природата на Дунав днес се нуждае от обединените усилия на Европа. Мрежата от защитени територии има претенциите да бъде израз на тези усилия. Изгражда се на базата на съществуващи връзки и създава нови рамкови условия за продължително и интензивно сътрудничество между защитените територии по река Дунав и нейните най-важни притоци. Това широкообхватно дунавско сътрудничество подпомага всяка защитена територия при изпълнението на поетите от нея ангажименти.

Проектът ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ е постоянна платформа:

- за обмен на опит и знания между защитени територии по река Дунав
- за разработване на съвместни транснационални стратегии и концепции
- за изпълнението на трансгранични и транснационални проекти за възстановяване и опазване.

Изграждането на Мрежата и изпълнението на пилотната схема понастоящем се съфинансират от Програмата на ЕС за европейско териториално сътрудничество в Югоизточна Европа (ETC-SEE). Общият размер на дейностите, предвидени в проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ възлиза на 2,7 млн. евро за времето до февруари 2012 г.

Програмата за европейско териториално сътрудничество в Югоизточна Европа 2007-2013 има за цел да развие транснационално сътрудничество, което да подпомогне процеса на съгласуване на териториалните, икономически и социални аспекти посредством изпълнението на стратегически дейности от отделните държави. По този начин може да бъде подпомогнато устойчивото развитие и засилена конкурентноспособността на региона.

Дунав – Местообитание на богата и разнообразна фауна и флора.

Юни 2009: Мрежата от защитени територии по река Дунав е създадена с подписването на "Декларацията от Виена".

Опазването на видовете е основна цел на транснационалните стратегии.

Морски орел – Ключов вид за опазване на природата. Дунав е “гръбнака” на популацията на морския орел в Централна Европа. Около стотина двойки (една четвърт от размножаващата се популация на Югоизточна Европа) гнездят в защитените територии.

От опазване на видове до природен туризъм

Изграждането на мрежа на местообитанията, разработването на транснационални стратегии за възстановяване на реките и изпълнението на международни проекти за опазване на видовете, са основния фокус на дейностите по проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ.

Дунавските есетри и морският орел са ключови видове

за транснационалното опазване на природата в Дунавския регион. Преходните видове от семейство Есетрови се нуждаят от постоянен речен поток за осъществяване на размножителната миграция, при която се придвижват срещу течението на реките от Черно море. В миналото дори са достигали до горното течение на Дунав, но днес водните електроцентрали правят тази миграция невъзможна. Поради обширния ареал, който обитава, величественият морски орел (най-голямата граблива птица в Дунавския район) е индикатор за взаимосвързани и разнообразни речни местообитания. Съществено значение за възстановяването на река Дунав като хабитатна ос на морския орел в Югоизточна и Централна Европа, има изпълнението на транснационална стратегия за опазване на вида.

Конфликтни области: Възстановяване на реките и корабоплаване

По цялото протежение на реката, от горното течение на Дунав до делтата ѝ, са планирани и се изпълняват проекти за свързване на страничните ръкави на реката и ренатурализиране на бреговете. Защитата от наводнения е подобрена посредством разширяването на заливните тераси. На дневен ред е обмен на опит между дунавските партньори относно успехите, рисковете и ограниченията, които поставят подобни мерки. Проектите, предвиждащи подобряването на навигационния път по река Дунав, което застрашава динамичните речни участъци, налагат провеждането на интензивен диалог между хидро инженерите и администрациите на защитените територии.

Местообитания и Мрежата от защитени територии

Управлението на местообитанията като водни площи, гори, ливади и влажни зони е основна задача на всички защитени територии по река Дунав. Обменът на опит, разработването на транснационални стратегии и изпълнението на стратегически пилотни проекти са целите на проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ. Прилагането на мерките за обектите, определени по НАТУРА 2000 също изисква тясно сътрудничество между страните, което способства за опазването на разнообразието от местообитания. НАТУРА 2000 е европейска мрежа от защитени местообитания. Всички партньори по проекта имат такива обекти.

Природен туризъм

Това е фокуса на всички участващи в проекта защитени територии. Специализирани програми осигуряват на посетителите възможност за интензивни и приятни изживявания сред природата. Проектът ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ има за задача да определи и развие дейности за съвместен природен туризъм по Дунав. Целта е посетителите да се запознаят с красотата и ценностите на природата, а също и с културата и традициите на дунавските региони.

Проектът ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ предприема действия в следните насоки:

- Управление на заливните райони и мрежата от местообитания
- Възстановяване и морфология на реките
- Консервация на ключови видове по Дунав
- Мониторинг и Натура 2000
- Природен туризъм по Дунав

Развитието на екологосъобразен воден туризъм е една от целите на Мрежата.

Ще бъдат разработени съвместни стратегии свързани с конфликтната зона за природозащита и корабоплаване.

Дунавските есетри са ключов вид за транснационалното опазване на видовете.

Партньори по проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ:

С водещото партньорство на Национален парк "Донау-Ауен", общо дванадесет защитени територии и национални паркове участват като проектно партньори в изпълнението на проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ. Редица институции подкрепят идеята за Мрежа от защитени територии по река Дунав като наблюдаващи партньори.

Биосферен резерват "Делтата на Дунав" (Румъния)

След повече от 2,800 км от извора, река Дунав достига Черно море. Делтата на Дунав е най-голямата влажна зона в Европа. Управленията на биосферния резерват "Делтата на Дунав" (Румъния) и на украинския Биосферен Резерват съвместно опазват една от най-забележителните територии по поречието на Дунав – "гореща точка" за биоразнообразието.

Биосферен резерват "Делтата на Дунав", www.ddbra.ro

Природен резерват "Сребърна" (България)

Този резерват е разположен около езерото Сребърна, което е свързано и се подхранва от водите на река Дунав. Тази територия е известна поради изключително богатата си птича фауна. Тук се намира единствената в България колония пеликани.

Регионална инспекция по околната среда и водите, www.giosv.ruse.bg

Защитена местност "Калимок-Бръшлен" (България)

Тази защитена местност е създадена с цел опазване на значими територии по поречието на Дунав и крайречни заливни гори, а също и на влажните зони, образувани от бившите блата Калимок и Бръшлен. Местността е от важно значение за размножаването на редица застрашени видове

Природен резерват Gornje Podunavlje

Природен парк Kopački rit

Национален парк Duna-Dráva

Национален парк Duna-Ipoly

Защитен ландшафт Dunajské luhy

Защитен ландшафт Záhorie

риби. Големото разнообразие на местообитанията обуславя високата степен на биоразнообразието в района, например слабо засолени крайречни пасища.

Защитена местност "Калимок - Бръшлен" (НПО), www.kalimok.org

Природен парк "Персина" (България)

Природният парк "Персина" е най-голямото Рамсарско място в България. Територията на парка включва основно множество острови по поречието на Дунав. Паркът е убежище за много застрашени видове птици, каквито са корморанът и лопатарката. В района гнезди и морският орел.

Дирекция на Природен парк "Персина", www.persina.bg

Природен резерват Gornje Podunavlje (Сърбия)

Резерватът Gornje Podunavlje е разположен в граничния триъгълник между Унгария, Хърватска и Сърбия - той е представителен район за транснационално сътрудничество в областта на опазването на природата. Съвместно със защитените територии на разположените в съседство Национален парк Duna-Dráva и Природен парк Kopački-Rit, резерватът опазва значим брой гнездящи двойки на морския орел и черния щъркел.

Институт за опазване на природата, Vojvodina, zps.rs

Voivodinasume, Държавна горска администрация, www.vojvodinasume.co.rs

Природен парк Kopački rit (Хърватска)

Паркът Kopački Rit е разположен на мястото, където река Драва се влива в Дунав. Поради особено биогеографско разположение на парка, в него може да бъде открита специфична фауна и флора. Редица застрашени животински видове обитават територията му. Паркът предлага и богата програма на посетителите, като им осигурява възможност да се насладят на природното наследство - с лодка, пеша или на велосипед.

Управление на Природен парк Kopački rit, www.kopacki-rit.hr

Национален парк Duna-Dráva (Унгария)

Националният парк се намира в централната част на Дунав, на границите на Хърватска и Сърбия. Паркът предлага голямо разнообразие от хабитати. На територията му се срещат защитени растения като немския тамарикс и значими животински видове като морския орел и черния щъркел. На посетителите паркът предлага богата програма, в която са включени няколко интересни посетителски центрове и образователни маршрути.

Национален парк Duna-Dráva, ddnp.nemzetiparks.gov.hu

Национален парк Duna-Ipoly (Унгария)

Този национален парк, разположен в "коляното на Дунав" в Унгария, обхваща обширни горски и речни ландшафти по протежението на реките Дунав и Ипел. Известен е с многобройните си пещери, които също могат да бъдат посетени. На територията му могат да бъдат открити няколко ценни застрашени растителни вида. Посетителските центрове, експозициите и образователните маршрути предоставят възможност на заинтересованите посетители да научат повече за природното наследство на района.

Национален парк Duna-Ipoly, www.dinpi.hu

Защитен ландшафт Dunajské luhy (Словакия)

Територията му обхваща словашко-унгарската гранична зона на река Дунав, включително и речната система между Доброхост и Сап. Тук се намира най-голямата вътрешна делта в Европа: Dunajské-Luhy е част от нея. Делтата на реката е част от миграционен коридор и осигурява места за зимуване на значими водоплаващи птици. В района се срещат защитени растителни видове като сибирската водна лилия.

BROZ – Регионална асоциация за опазване на природата и устойчиво развитие, www.broz.sk

Държавна служба за защита на природата, www.sopsr.sk

Защитен ландшафт Záhorie (Словакия)

Река Морава е един от главните притоци на Дунав. Защитеният ландшафт Záhorie е обявен с цел опазване на заливните райони, намиращи се на словашко-австрийската граница. Тези райони, осигуряват местообитанията на много застрашени видове птици, земноводни, риби и бозайници.

Държавна служба за защита на природата, www.sopsr.sk

Национален парк Donau-Auen (Австрия)

Паркът Donau-Auen е създаден с цел опазване на последните останали динамични участъци по горното течение на Дунав. Докато повечето заливни тераси в Австрия и Германия са силно деградирани в следствие на екстензивното земеползване и дейността на водните електороцентрални, 9,300 ха на парка Donau-Auen осигуряват устойчива жизнена среда за редица видове, които са индикатори за динамични речни води. Като водещ партньор по проекта ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ, Националният парк има и координираща роля в Мрежата от защитени територии по река Дунав.

Национален парк Donau-Auen, www.donauauen.at

Дунавски крайречни гори между Нойбург и Инголцаг (Германия)

С изключени на последния останал свободно протичащ участък на реката между Страубинг и Вилсхофен, немската част на Дунав е подложена на деградация в резултат на дейността на множеството водни електроцентрали. Необходимо е да бъдат определени специфични мерки за управление и възстановяване на съществуващите крайречни гори, върху които са нанесени значителни екологични щети. Auenzentrum - Нойбург работи върху крайречните гори в този район съвместно с местните служби по опазване на околната среда в Инголцаг и Нойбург.

**Град Инголцаг, www.ingolstadt.de
Auenzentrum Neuburg,
District of Neuburg-Schrobenhausen,
www.auenzentrum-neuburg.de**

Наблюдаващи партньори:

- Международна комисия за опазване на река Дунав (ICPDR), www.icpdr.org
- Министерство на околната среда и водите, Унгария, www.termeszvetvedelem.hu
- Регионален секретариат за опазване на околната среда и устойчиво развитие, Сърбия, www.eko.vojvodina.gov.rs
- Министерство на околната среда и териториалното планиране, Сърбия, www.ekoplan.gov.rs
- Изпълнителна агенция по горите, България, www.iag.bg
- Министерство на околната среда и водите, България, www.moev.government.bg
- Министерство на околната среда, Румъния, www.mmediu.ro
- Министерство на културата, Хърватска, www.min-kulture.hr
- Министерство на земеделието, горите, околната среда и управлението на водите, Австрия, www.lebensministerium.at
- Via donau, Австрийска компания за водните пътища, www.via-donau.org
- Агенцията по земеделие и гори на град Виена (MA 49), Австрия www.wien.gv.at/umwelt/wald

Биосферен резерват "Делтата на Дунав"

Природен резерват "Сребърна"

Защитена местност "Калимок-Бръшлен"

Природен парк "Персина"

Национален парк Donau-Auen

Дунавски крайречни гори между Нойбург и Инголцаг

- 1 Биосферен резерват "Делтата на Дунав"
- 2 Природен резерват "Сребърна"
- 3 Защитена местност "Калимок-Бръшлен"
- 4 Природен парк "Персина"
- 5 Природен резерват Gornje Podunavlje
- 6 Природен парк Корачки рит
- 7 Национален парк Duna-Dráva

DANUBE PARKS

network of protected areas

c/o Donau-Auen National Park
 Schloss Orth, 2304 Orth/Donau
 Austria
g.frank@danubeparks.org
www.danubeparks.org

- 8 Национален парк Duna-Ipoly
- 9 Защитен ландшафт Dunajské luhy
- 10 Защитен ландшафт Záhorie
- 11 Национален парк Donau-Auen
- 12 Дунавски крайречни гори между Neuburg u Ingolstadt